autorul își evaluează situația: „«Omul-stucco», *stacomanul*, e un simplu robot umanoid, o mașină de muncit, mâncat, dormit, defecat... Mașină de tocat timp și de făcut bani. Iar în timp ce fabrici nimicul zi după zi, gândul obosește la un moment dat și el: renunță să mai ridice capul, ca înecatul care încearcă să iasă la suprafață și cineva îl tot apasă la loc.” (p. 125). El vorbește despre înstrăinare, despre greața existențială, despre manifestarea unui sindrom manico-depresiv. O problemă dificilă pentru „stacomani” este sexualitatea, pe care „și-o rezolvă fiecare cum poate” (p. 127). Deși între coechipieri există mereu conflicte, deși se practică delațiunea, „expulzarea, iată coșmarul cel mai mare al muncitorilor ilegali, mai mare decât coșmarul vieții zilnice” (p. 130). Pentru a evita sentimentalismul de orice fel, autorul se include între personaje, vorbind despre sine la persoana a treia, numindu-se „nea Puiu”. Uneori, ca urmare a muncii monotone la încărcatul și descărcatul betonierei, imaginația lui o ia razna, închipuie morți și catastrofe mondiale. Sunt prezentate secvențe, adesea comice, din viața salahorilor români, fie de la locul de muncă sau din deplasările cu mașina, fie din căminul de locuit.

Un capitol, *Muzeul Stucco – galeria cu tablouri de Stacomani*, este o paradă a personajelor. Rake (Dumitru Irimia) a căpătat deja dimensiuni mitice printre emigranții români. Un odios este nea Kostikă, lipsit de caracter, un perfid și abject. Nea Puiu, zis Scriitoru', este chiar autorul, autopersiflându-se: „Noi îl respectăm totuși ca om citit, chiar dacă n-o fi mare lucru de capul lui ca scriitor” (p. 161), „el mișună deseori noaptea prin casă, n-are somn. [...] Într-o noapte de pomină, Nelu Mic l-a găsit urcat pe masa din bucătărie, citindu-și cu emfază discursul în fața unui auditoriu compus din farfurii, tacâmuri și crătiți murdare – și niscaiva gândaci amețiți ca și el, rătăciți prin unghere.” (p. 164). Nelu Mic, zis John The Little, a umblat, purtat de firea lui aventurieră, prin toată Europa, până a ajuns în America. Marius Borșanu, zis Gheorghe, trece, ca și ceilalți, prin aceleași experiențe, furt, cerșit, călătorii clandestine cu trenul sau cu vaporul, inaniție, aversiuni. Do(r)inel Fârțală, ridicătorul gălețiilor de mortar cu ajutorul scripeților, este un om arțăgos și autoritarist, în ciuda constituției sale firave, atrăgându-și resentimentul celorlalți. Mai sunt și alte personaje, Nik și Dimitri, Nelu Mare, Ovidiu, Eugen Mitică din Iași, Viktor, Igor. Tipologia lor, pitorească, se deduce mai ales din pertractările cotidiene făcute pe drumul dintre domiciliu și locul de muncă, pline de savoare, filosofeli pe diferite teme sau numai animozități. Discuțiile, chiar și cele religioase, sunt profane, familiare: „Nu trebuie «să dai tot ce poți», ca atunci când te prezinți la un interviu pentru angajare, când ți se cere să-ți cântărești fiecare cuvânt, să fii atent la exprimare și la ținută. [...] Dumnezeu se uită la inimă și intenții, nu la realizările noastre.” (p. 193). Alte comentarii sunt despre manipulările religioase, despre sfârșitul lumii, despre domnia lui Antichrist. Între subiectele preferate ale zidarilor se află *timpul* și *Dumnezeu*, pe care le tot tălmăcesc și răstălmăcesc, cel mai informat fiind nea Puiu (substitutul autorului). Un text foarte frumos este cel despre Numele lui Dumnezeu și despre a Doua Venire. Dezvoltările digresive țin de stilul lui Remus Valeriu Giorgioni, însuflețind narațiunea. Sunt prezentați diverși români plecați din țară, în timpul regimului comunist, un boxer, un balerin. Primul și-a deschis un cămin pentru bătrâni, al doilea, o renumită școală de gimnastică. Dintr-o diversiune narativă, autorul face fișele biografice ale pensionarilor cazați în azilul Harmony, cei mai mulți în stare letargică.

Cartea lui Remus Valeriu Giorgioni este de tipul celor autenticiste (Max Blecher), sau al jurnalelor nedatate (Mircea Eliade, în perioada indiană). Sunt amănunțite muncile și stările prin care trece emigrantul în America, sunt schițate portrete de români. În numeroasele referințe biblice (autorul este un bun cunoscător al Sfintei Scripturi), apar și explicații de tip Erich von Däniken: „...Schematizând – și tehnicizând puțin – spre a ușura înțelegerea, putem compara Imperiul Ceresc cu o rachetă spațială dotată cu trei trepte” (p. 277). Cele mai multe, însă, sunt sensibile, neformalizate, comprehensibile, folosind analogii, așa cum este descrierea *Împărăției cerești* sau dezbaterea despre *singurătatea lui Dumnezeu*.

Întoarcerile, la sfârșitul perioadelor de ședere, au în ele o dublă nostalgie, dorul de casă și regretul despărțirii de America. O asemenea carte poate încorpora orice fel de text, fiind alcătuită pe modelul acumulării și varietății: însemnări, mici narațiuni, portrete, alocuțiuni, pagini de jurnal, note de călătorie, toate asezonate cu umor, cu americănisme, cu un discurs afectiv, cu naratori multipli. Spre sfârșit, se meditează asupra unei teme insolubile, timpul, încercându-se o clarificare a modului în care acesta se convertește în existență: „[...] sunt pe deplin conștient că timpul vieții/ trăirii este cu totul altul decât timpul cărții/ mărturisirii” (p. 306). Este un prilej pentru autoreferențialitate.

Cartea lui Remus Valeriu Giorgioni, etichetată drept *roman*, aparține deopotrivă memorialisticii, prozei autenticiste, jurnalului de emigrație. Este scrisă într-un stil însuflețit, captivant, plin de umor, de ironie, fluent, recurgând uneori la metatextualități (bine camuflate). În proza românească de azi, inaugurează o tematică și o scriitură cu totul aparte, demnă de tot interesul critic.

Paul ARETZU

„Rinocerizarea” criteriului biografic la un istoric dilematic

Motto: „Gnosticism is a type of thinking that claims absolute cognitive mastery of reality [...]. In marxism (its immanentizing form) gnosticism considers its knowledge not subject of criticism, relying (as it does) on a claim to gnosis, a special gift of a spiritual and cognitive elite”.
(Eric Voegelin, *Politics and Gnosticism*).

„Rinocerizarea” devine posibilă după „cucerirea puterii prin modificarea mentalității, grație hegemoniei ideologice veșnic atentă ca cele spuse și publicate să nu-i fie defavorabile (vezi Ion Varlam, *Pseudoromânia. Conspirarea deconspirării*, București, Ed. Vog, 2004, p.68). În formule periodic schimbate, ea perpetuează teroarea ideologică marxistă din vremea când era absolut interzis a se vorbi în public despre martirii închisorilor comuniste (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Moartea martirică a Sfântului Arsenie Boca*) și despre milioanele de români întemnițați politic după 23 august 1944 (vezi *Monumentul victimelor comunismului din Elveția, la Chene Bourg*, aproape de Geneva).

În 2008 „rinocerizarea” criteriului biografic s-a putut constata la un istoric recenzând *Scrisorile din București, 1944-1946* trimise de Eric Tappe (1910-1992). Într-un articol din „Dilema Veche” (Nr. 211/ 2008), Andrei Pippidi amintește relațiile englezului Tappe cu istorici de prestigiu, de exemplu cu generalul Radu Rosetti (trimis după gratii, asemenea nepotului său Ion Varlam), cu arheologul Ion Nestor (1905-1974), director al Muzeului Național de Antichități – devenit din 1956 Institutul de Arheologie al Academiei –, și cu Marioara Golescu (despre caietele ei aflate în arhiva Institutului de Istoria Artei „George Oprescu” din București vezi articolul din 16 mai 2013 scris de S. M. Barutcieff și Cristina Bogdan).

„Medievalistă de mare cultură și cu o minte fermecătoare, pasionată de istorie și de arheologie” (Dan Romalo, *Cronica getă pe plăci de plumb*, Ed. Alcor, București, 2005, p.19), Maria Golescu (1897-1987) a avut inspirația de a salva prin fotografiere multe din *Tăblițele de la Sinaia* aflate după război în subsolul Muzeului Național de Antichități, reproduceri pe plăci de plumb făcute dispărute în comunism și post-comunism (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Un ziarist, o filoloagă și o carte bombă: Cronica geto-dacă de pe Tăblițele de la Sinaia*, în rev. „Oglinda literară”, Focșani, Nr. 76/ 2008, p.3382).

Lumea bună a intelectualității interbelice din care făcea parte Maria Golescu îi reține îndelung atenția fostului comunist Andrei Pippidi, preocupat să nu uite în articolul său dilematic și de amănunte gastronomice, precum gustul roșiilor românești de care Tappe scria prin epistolele sale că sînt mult mai bune decât roșiile occidentale.

Școlit în Anglia (la Oxford) pe vremea în care numai privilegiații regimului (de teroare polițistă susținând teroarea ideologică, apud. Mircea Eliade) puteau trece cu burse dincolo de Cortina de fier, recenzentul născut în 1948 omite însă a informa cititorul „Dilemei vechi” despre arestările istoricilor care-l impresionaseră pe Eric Tappe, specialist în limba română la Universitatea din Londra, fost elev al profesorului Grigore Nandriș de la Londra (fratele memorialistei Anița Nandriș Cudla deportată de sovietici de la Cernăuți în Siberia pentru 20 de ani).

Rinocerizarea istoricilor comuniști a împiedicat timp îndelungat scoaterea la lumină a unor date istorice privitoare la uciderea după gratii, la întemnițarea și deportarea a 4 milioane de români între 1945 și 1989 (cifră a Raportului Helsinki din 1992, menționată de Magda Ursache în „Bulevarde de cenzură”). Cicerone Ionițoiu povestea că foștii deținuți erau obligați (sub amenințarea că vor „suporta rigorile legilor din Republica Populară Română”) să semneze că nu vor spune nimic din ce au pătimit și au văzut în temnițe. Fostul deținut Ion Eremia, care făcuse fără vină 15 ani de temniță grea, a scris următoarele: „În baza cărei legi îmi cereți să nu vorbesc despre ce am văzut și auzit în închisori? Vă este frică să nu spun mârșăviile pe care le-ați făcut? Voi spune tot.” (C. I.).

Prin inerția vremurilor de teroare ideologică sesizabilă la capitolul istoriei închisorilor comuniste [1], prezentatorul volumului *Scrisori din București* a „uitat” în 2008 să menționeze temnița politică făcută fără nici o vină de exact acele personalități care-l impresionaseră pe Eric Tappe în anii șederii sale de la sfârșitul anului 1944 până în 1948 la Misiunea Militară Britanică din București.

Despre detenția Mariei Golescu, condamnată la 20 de ani de muncă silnică (nu 16 ani cum apare în Enciclopedia României on-line, după George Marcu (coordonator al *Enciclopediei personalităților feminine din România*, București, Ed. Meronia, 2012), aflăm de la scriitoarea Aspazia Oțel Petrescu (fostă studentă a lui Lucian Blaga) povestind în două pagini antologice cum a salvat-o Marioara Golescu după înghețul pe timp de iarnă la izolator.

Iată pasajul despre Maria Golescu din cartea scriitoarei ajutată să scape de „repatrierea” în URSS de mama eseistului Marin Tarangul (1938-2010), care-i fusese profesoară la Liceul de fete din Cernăuți. Tânăra Aspazia ajunsese înghețată tun în „camera secretului mare” unde condamnatele aveau pedepse mari : „Văzând că picioarele mele refuză să-și revină, domnișoara Marioara Golescu m-a chemat pe patul dânsei, mi-a desfășurat picioarele din tot felul de șosete cu care au fost îmbrăcate, doar, doar se vor încălzi și așa goale, le-a aplicat direct pe epigastrul său, locul cel mai cald al corpului omenesc. Nu puteam să le retrag deoarece domnișoara le ținea stâns înlănțuite și ca să nu mă întind la o polemică pe linia sacrificiului ce-l făcea, a început să-mi povestească un episod din viața sa, cu adevărat extrem de interesant. Vocea ei plăcută, cu timbru grav, ne-a dus în însorita Italie, la braț cu Charles Diehl, reputatul bizantinolog, într-o discuție privitoare la primele mânăstiri creștine din acea țară, discuție polemică pe care dânsa avea s-o câștige. Mă întrebam cum putea să suporte sloiurile de gheață ale picioarelor mele, când într-o cameră neîncălzită într-o iarnă haină păstrarea căldurii propriului corp era o problemă. Simțeam cum, în schimbul căldurii ce mi-o ceda, primea fiori de ghiață care îi dădeau un frison ușor. Cu mâna ei bolnavă. în timp ce povestea, îmi masa ușor picioarele pentru ca trecerea la starea normală să fie mai puțin dureroasă. Și astfel, încet, încet a reușit să-mi dezmorțească sloiurile de gheață și să-mi aducă picioarele la o stare normală. Eu eram foarte mândră că eram nepoata bunicilor mei, unul fost căpitan de răzeși sub Soroca Nistrului, celălalt fost plăieș vornic în Cotenii de sub Cernăuți... Cât de mândră trebuie să fie domnișoara Marioara Golescu de strămoșii ei, această voevodală prințesă valahă (căci Goleștii una sînt cu Basarabii) și cât de vrednică era de ei, căci pe un câmp de luptă diferit de acela pe care luptaseră ei nu a pregetat să încălzească la sânul ei plebeenele mele picioare” (Aspazia Oțel Petrescu, *Strigat-am către tine, Doamne*, Ed. Platytera, 2008, pp.233-235).

În cazul Mariei Golescu (specialistă care studiase mult în străinătate) arestată la 53 de ani de agenții Moscovei [2] dirijând din 1948 Securitatea, „uituceala” dilematicului recenzent al *Scrisorilor din București* (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2006) este cu atât mai semnificativă, cu cât nobila specialistă în artă bisericească, „poliglotă și plină de înțelepciune” (apud. Aspazia Oțel Petrescu) făcuse anii de temniță comunistă pentru „vina” de a-l fi cunoscut și a fi corespondat cu britanicul Eric Tappe, așa-zisă „vină” care le-a dat prilej agenților Moscovei de a comanda Securității să-i confecționeze acuzația de „spioană britanică” și s-o condamne pentru „înaltă trădare de patrie”. Corespondența dintre Eric Tappe și Maria Golescu (din perioada 1946-1979) se află în arhiva School of Slavonic and Est European Studies, *Tappe Collection*. Supraviețuind regimului de exterminare din închisorile politice, Maria Golescu a ajuns în Anglia „cumpărată” cu 4.500 de lire sterline la începutul deceniului șase, probabil prin același personaj Jakober prin care Ion Rațiu și alți români din exil negociau cumpărarea filozofului Noica. Prețul cumpărării lui Constantin Noica prin acel Jakober, „traficant de vieți umane și reprezentant al intereselor românești în domeniul cerealelor” (vezi Ion Rațiu, *Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt?*, București, Ed. „Progresul Românesc”, 1991, p.92), ar fi fost de 3.000 lire sterline, din care Mircea Eliade ar fi dat 500 de dolari. Noica urma să ajungă „în Apus prin luna mai 1962” (apud. Ion Rațiu, op. cit). Cum bine se știe, Noica a ieșit din temniță abia în 1964. După un an de „șomaj” obligatoriu (fiindu-i refuzată încadrarea la Institutul de filozofie) a fost angajat în noiembrie 1965 cu o leafă minimă la Centrul de logică unde mai fusese primit filozoful Anton Dumitriu, și el scăpat cu viață din temnița comunistă.

Isabela VASILIU-SCRABA

Note:

[1] La punctul 41 al unei directive NKVD (precursorul KGB) din 1949 se preciza, după cinci ani de farse juridice cu verdictul dinainte stabilit, că „trebuie împiedicată reabilitarea celor condamnați în procese politice. Iar dacă devine inevitabilă, reabilitarea se admite doar cu condiția ca acel caz să fie considerat o eroare judecătorească; nu va avea loc reluarea procesului, pentru ca cei care au pricinuit eroarea să nu fie deranjați” (în rev. „Meridianul românesc”, SUA, 3 martie 2001, p.3).

(Continuare în pag. 18)

România plagiază, fură şi se scufundă

În România postcomunistă se plagiază într-o veselie, în draci. Cine nu e plagiator azi pe fostul plai mioritic? Fraierii şi expiraţii ! Miniştrii plagiază, deputaţii şi senatorii plagiază, generalii şi coloneii plagiază, directorii şi secretarele plagiază şi ei. Scriitorii şi ziariştii plagiază. Iar România e o ţară plină de doctori. Doctori în drept, în economie, în administraţie, în strategie, apărare şi informaţii, în literatură beletristică, în istorie, în agricultură, în ecologie etc. Doctori fraudatori, desigur.

Citeam chiar ieri în *România liberă*: „Teza de doctorat a fostului ministru al Sănătăţii, Eugen Nicolăescu, prezintă multe semne de incorectitudine ştiinţifică şi suspiciuni de plagiat. Fragmente din cărţile altor economişti se regăsesc în lucrarea acestuia, fără a fi citate potrivit regulilor academice. Mai mult, în anul în care Nicolăescu şi-a susţinut teza, coordonatorul său ştiinţific, prof. univ. dr. Eugen Ţurlea, îi era subaltern în Ministerul Sănătăţii.” Multcontroversatul profesor Ţurlea are un punct de vedere foarte original, fără îndoială românesc, din epoca plagiatului: „Nu se foloseau ghilimelele, aşa cum se cere acum.” În plus, tot după *România liberă*, Eugen Nicolăescu este din anul 2010 lector universitar doctor titular la Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir”, Facultatea de Finanţe, Bănci şi Contabilitate. „Doctorul” Nicolăescu îi învaţă şi pe alţii, fără ghilimele.

Al câtelea plagiator e fostul ministru Eugen Nicolăescu de la Victor Ponta încoace? Mai ţine cineva socoteala? Legătura dintre furtul intelectual pe scară largă şi furtul pur şi simplu, corupţia, traficul de influenţă practicate de presupuşii servitori ai statului ar trebui să fie evidentă, dar nu prea e. Plagiatul nu e decât dimensiunea intelectuală, culturală, profesională a practicilor comune politicienilor şi oamenilor de afaceri arestaţi sau trimişi deja în judecată. Dar mai e un detaliu, unul foarte concret şi încă ignorat. Toţi aceşti doctori fraudatori fură direct din bugetul statului. Pentru că doctoratul lor fals le permite, conform legislaţiei în vigoare, să urce în rang şi să primească retribuţii crescute. Iar aceşti bani sunt luaţi direct din buzunarele celorlalţi, ale celor care nu au doctorate false. De ce sunt remunerate doctoratele e o altă discuţie care ar trebui să aibă loc cândva. În orice caz, ţinând cont de flagelul plagiatului la doctorate, gaura din buget nu e deloc neglijabilă. Cine răspunde?

Să cităm aici şi dintr-un forumist cu *nickname*-ul Dr Copy Paste Victor Viorel: „Revoluţia din Decembrie 1989 a fost făcută pentru a o înlătura de la putere pe Tovarăşa Academician Doctor Inginer Elena Ceauşescu, VicePrim Ministru al Guvernului României, şi aducerea în aceeaşi funcţie a Profesorului Doctor Docent, Generalul Colonel Gabriel Oprea!!!” Dl. Gabriel Oprea, cel care a acordat o grămadă de doctorate contestate deja unor celebrităţi din servicii, apărare şi politică, are şi el o reputaţie-beton de plagiator. Şi, la fel ca în cazul Elenei Ceauşescu, nu i se găseşte diploma de studii juridice.

România plagiază, fură, se descompune şi se scufundă sub ochii noştri.

Petru ROMOŞAN

✻ Continuări ✻ Continuări ✻ Continuări ✻ Continuări ✻

Labiş în actualitate

pe care cenzura nu le-ar fi permis, un text al meu mai vechi, intitulat *Efigie de uz personal*.

L-am cunoscut pe Nicolae Labiş în toamna lui 1954, la Institutul de Literatură, unde devenisem student. Foarte tînărul poet avea de-acum în jurul său sclipirea unei aure, în care pîlpîia malefic şi un duh al boemei împărţite generos cu cîţiva colegi admiratori, dar şi cu un mai vîrstnic spirit congener, George Mărgărit, faimos discipol călinescian, mult apreciat de magistru. „Grupul” Labiş beneficia de un program aparte, apărea şi dispărea conform unui orar capricios, sorbind din acelaşi pahar orele zilei şi ale nopţii, dorlotîndu-se într-o poezie existenţială, dirijată de gesticulaţia mîinii fine şi palide a celui care-a scris *Moartea căprioarei*. Aprofundat în somn la ore neverosimile, într-o pijama neagră şi adesea cu casca unui tranzistor la ureche, poetul reapărea împrospătat în ipostaze nocturne ori cel mai devreme după-amiază, de data aceasta împlătoşat într-un gen „haiduc”, în veşminte ostentativ aspre şi cu cizme aduse de la ţară.

Era un copilandru scund, smead, cu un profil pitoresc, oarecum gorkian, cu o întunecată privire a cărei apăsare firească se străduia să şi-o disperseze. Deşi volubil, încerca să pară taciturn, deşi sociabil, afişa o subtilă tresărire a nervului solitar. Purta, nu fără o cochetă conştiinţă, nota unei maturităţi precoce, a unei elegante superiorităţi intelectuale. Vorbind moldoveneşte, moale, modela fraze neologistice fără cusur, în plasa cărora prindea nu numai subiectele literare, ci şi fluturii cotidieni. Părea un om ce s-a construit pe sine, ce se supraveghează mereu, cu o disciplină catifelată, amabil-detaşată. Patosul, precît ştiu, rămînea confiscat de vers, faţa publică a poetului fiind foarte cenzurată, chiar protocolară. O umbră de orgoliu se amesteca fără îndoială în parfumul acestei personalităţi de o inegalabilă rezonanţă în cercurile literare încă de pe atunci, de o autoritate pe care o impuneau calmul său desăvîrşit, prietenos, caligrafia mişcării stăpînite. Ceva din elanul plin de migală al dăltuitorului de porţi, chiar al dansatorului popular, cu chip solemn-placid, ce-şi varsă ardoarea într-o hieroglifă, se străvedea în natura ambiţiosului fiu al obcinelor bucovinene. Admiraţia sa pentru Sadoveanu nu era fortuită, ci un omagiu adus izbînzii hieratice, contemplaţiei densificate prin evaporarea sevelor tinereţii, intemporale. Ceea ce impresiona la Labiş dintru început era luciditatea propriei structuri, care-şi urma aparentele arabescuri euforice, în realitate eliminînd prisosurile, adîncind cîteva linii decise. Luciditatea, ca orice disciplină, e o economie, care apare aici, retrospectiv, ca o economie de viaţă. Drama poetului era din capul locului pusă în scenă, fără a i se bănui teribilul deznodămînt.

Fiinţa lui Labiş iradia în nu mai mică măsură decît prodigioasa-i creaţie. Junele bard era un discret admirator al spectacolului şi gustului său pentru gloria sadoveniană i se adăuga interesul acut pentru latura de magister ludic a lui G. Călinescu, ale cărui năstruşnicii intrate în anecdotă le colecţiona cu aviditate, dar la a cărui conferinţă academică despre Cehov l-am văzut recules, aşezat în primul rînd, cu gulerul alb răsfrînt, al unei distincţii de uvrier *endimanché*, îngemănat în ţinută cu prietenul tragic de alături, Geo Mărgărit. Demn de relevat e faptul că Labiş şi-a asumat rolul de „patron” al unei generaţii incipiente pe care înţelegea nu numai s-o reprezinte prin propria strădanie creatoare, ci s-o şi iniţieze şi s-o „protejeze”. Persoana sa funcţiona ca un factor simbolic. Asemeni tizului său sanctificat, lui Labiş îi plăcea să facă daruri ori măcar să împrumute (ceea ce, dată fiind raritatea lor, era tot un dar) cărţile sale adunate în speţă de la anticarul Radu A. Sterescu (la care m-a introdus şi pe mine), în momentele de mai bună stare financiară. Îndeobşte cărţi oficial interzise ori rău văzute. *Jocul secund* al lui Ion Barbu l-am citit prima oară primit din mîna sa. La ultima noastră întîlnire, în zilele grele ale excluderii mele din „Fabrica de poeţi”, cînd majoritatea colegilor îmi întorceau spatele, Labiş mi-a oferit *Opera dramatică*, volumul I, al lui Blaga, pe care, peste puţini ani, autorul mi-a aşternut o măgulitoare dedicaţie. Comportarea sa binevoitoare a avut pentru mine semnificaţia unei dezaprobări a ceea ce s-a întîmplat. „Gazeta de perete” a Şcolii era plină de „articole” care mă „infierau” ca pe-un „duşman al poporului”, dar Labiş îmi zîmbea. Frecvent l-am auzit declamînd, cu vocea sa neverosimil groasă în raport cu gracilitatea fiinţei, versuri (ale altora), care se decupau asemeni unor petale cărnoase. Pedagogia labişiană era bizuită pe modelul propriu, pe impulsurile care i-au favorizat lirismul de-o tenebroasă candoare, demoniac şi în acelaşi timp tradiţional, bazat pe minuţioase grefe de cultură poetică. Uimitoarea siguranţă de sine a poetului deriva din sangvinitatea sa rurală, precum un imbold de ciobănească dominare a cuvintelor şi-a sufletelor. Într-o dimineaţă din toamna aceluiaşi 1954, care circumscrie toate impresiile de mai sus, ne-am întîlnit în holul de la etaj al Şcolii, pătrunzător mirosind a podele proaspăt frecate cu un produs chimic, trei tineri de 18 ani: Nicolae Labiş, Cornel Rocsin, cel mai drag prieten al adolescenţei mele, şi subsemnatul. Cine ar fi putut bănui că, peste doi ani, doi dintre noi vor dispărea?

Gheorghe GRIGURCU

„Rinocerizarea” criteriului biografic...

Note:

[2] Agenţii Moscovei sunt numiţi de Ion Varlam „*membrii oligarhiei coloniale sovietice*”. Ei apar descrişi de istoricul şi politologul format în capitala Franţei ca „membrii nomenclaturii explicit însărcinaţi de Kremlin cu sovietizarea românilor”, la care adaugă familiile acestora şi clientela lor politică. În România după 1944 ar fi venit circa două sute de mii de sovietici de varii etnii cărora li s-a schimbat identitatea dându-li-se nume româneşti. Agenţii responsabili cu rinocerizarea ar fi fost în comunism „strategii terorii intelectuale” şi ar constitui „şi astăzi clasa dominantă din România, *elita de substituţie*... Nu este o minoritate etnică ci o *minoritate imperială*, de tipul celei pe care o alcătuiau până în secolul XIX *ienicerii*, necondiţionat ascultători faţă de stăpân, care se asigură de fidelitatea lor prin situaţia privilegiată pe care le-o oferă sau le-o îngăduie să şi-o creeze după bunul plac” (*Pseudoromânia*, 2004, p.67).

I.V-S.

„Nepăsarea flăcării”

definea psihanaliza drept „o tentativă a imposibilului de-a deveni posibil pentru ca acesta să devină din nou imposibil”.

x

Gheorghe Erizianu, directorul Editurii Cartier din Chişinău, oferă un decalog al editorilor faţă cu piaţa: „1. Fii sigur, nu cunoşti piaţa de carte, chiar dacă ai senzaţia că o ştii ca pe Tatăl nostru. Piaţa de carte e imprevizibilă. 2. Evită să lucrezi cu scriitorii mediocri şi cu moştenitorii marilor scriitori. 3. E foarte uşor să lucrezi cu marii scriitori. 4. Nu te aventura în tiraje mari. 5. Nu vinde cartea în chioşcuri şi magazine, alege mai bine cîteva librării cu librari. 6. Nu avea iluzii că vei deveni bogat. 7. Dacă nu poţi face bani, atunci fă, cel puţin, cultură. 8. Pune preţul la carte pe copertă. Fii corect cu cititorul şi autorul tău. 9. Fă ebookul fără DRM. Respectă onestitatea cititorului tău. Pune DRM editorul care îşi priveşte cititorul ca pe un potenţial hoţ. 10. Va trebui să fii generos cu autorul, tipograful, distribuitorul, librarul. Ţie îţi va rămîne foarte puţin” (*Observator cultural*, 2014). Cîţi editori ţin oare seama de asemenea poveţe?

x

Cred că m-am mai referit la acea împrejurare: mă găseam la Bacău, într-unul din anii '70, la o festivitate închinată lui Bacovia, cu numeroşi participanţi. Între ei, Alexandru Ivasiuc. Cu aparenţa unei perfecte remontări după anii de detenţie, atletic, deja satisfăcător înşurubat în viaţa literară, domina întreaga societate a condeierilor prin faconda sa neostenită. Inteligenţă publică, prezenţă ostentativă, carismă pretenţioasă. Cineva a observat: „Dacă Bacovia ar fi avut măcar un sfert din darurile persoanei lui Ivasiuc, soarta sa ar fi fost cu totul alta „. Neîntîmplîndu-se (din nenorocire sau...?) aşa ceva, fiecare a rămas, fatalmente, la locul său.

x

A. E.: „Cu cîtă inoportună frivolitate ne ferim de moarte. Maşinal, ducem mîna la obraz ca şi cum am vrea să alungăm o insectă sîcîitoare. Pe cînd, dacă am avea un dram de răspundere în plus, călcînd pe şinele unei linii ferate, căci asta e viaţa, s-ar cădea să sărim în lături, precum din faţa unui tren care vine cu viteză”.

x

„Într-o societate a oamenilor care trăiesc o viaţă spirituală, un om cu însuşiri morale superioare lor va ajunge în mod firesc să-i influenţeze şi să-i conducă. În societatea oamenilor care trăiesc numai viaţa corporală, mireană, inevitabil mereu va ajunge în fruntea lor şi-şi va exercita puterea omul cu cele mai slabe însuşiri morale” (Tolstoi).

x

Focul posedă o dublă semnificaţie simbolică, în funcţie de modul în care e obţinut. Dacă se produce prin percuţie (prin fulger), are un caracter spiritualizant, o intenţie de purificare (vezi incinerările), iar dacă e produsul frecării, are o conotaţie sexuală. Mircea Eliade socoteşte că focul e „fie de origine divină, fie demoniacă (deoarece, după anumite credinţe arhaice, el ia naştere în mod magic în organul genital al vrăjitoarelor)”.

x

A. E., uşor iritat: „Ce părere ai despre beţia iluştrilor tăi confraţi?” Ce să zic? Poe, Verlaine, Dylan Thomas... „Lasă-i acum pe străini. Să privim mai pe aproape. Uite, Bacovia, bunăoară, a băut şi a băut, foarte probabil pentru că se simţea un învins nativ, un marginal iremediabil, cu un „aspect” cu care, întrucît isca suspiciune, s-ar fi cuvenit să moară, dar şi cu neşansele unei biografii aidoma unei nesfîrşite ploi autumnale. Cu un destin apăsător cum o bucată de plumb. A simţit «necesitatea unui vin» ca o părelnică eliberare, urmată de recăderi tot mai brutale”. Nimic de zis. Ai dreptate. „Dar falnicul, copleşitul de glorie, Nichita? Nu ne-a înfăţişat spectacolul unei cu totul alte beţii? A uneia «de bine», precum o suprasaturaţie, o regurgitaţie de după un prînz copios. Departe de-a avea aluri unei compensaţii ca la Bacovia, o beţie care o dădea pe răsfăţ. Ghicesc ce vrei să adaugi acum. Că patima pentru pahar i-ar fi fost cultivată, de la un punct, bardului *Necuvintelor* de către «organele» pururi treze, ca să-i inducă un soi de prostraţie prielnică lor”. Şi nu a fost aşa? „Ba da, într-un fel. Ambele părţi au bătut palma, simţindu-se mulţumite de tîrgul făcut”.

x

Ipostază divină: a ascunde lucrurile pe care le faci sub cele pe care nu le faci, a acoperi cu vălul neputinţei puterile tale.

Gheorghe GRIGURCU